

Korset och Kronan

Nr 153/2023

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Israel och de yttersta tingen (7)

Här följer nu fortsättningen av referatet av prosten L.M. Engströms uppfattning om ett jordiskt tusenårsrike. I Skriften ”*De yttersta tingen*” (1962) lär han att Antikrist skall vara en jordisk härskare som träder fram i slutet av denna tidsålder. Hans mål är att utplåna hela kristenheten från jorden. Men då kommer Kristus tillbaka till jorden och samlar en stor här och besegrar Antikrist och den falske profeten, vilken man ibland har betecknat som ”Antikrists propagandaminister”. De blir så för alltid kastade i eldsjön. Samtidigt grips också djävulen och blir av Kristus bunden i tusen år. På jorden kommer så alla martyrer som dött för sin bekännelses skull att uppstå och regera med Kristus. Detta sker från himlen men konkret här på jorden. De människor som i sin tro har stått emot Antikrist och vägrat att ”ta

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

vildjurets märke” kommer också att vara
med och regera med Kristus.

Israel intar en viktig plats i tusenårsriket. Enligt Engström (och många andra kiliaster) skall *hela Israel* som folk bli omvänt och landet Israel skall få del av en stor välsignelse både andligt och världsligt. Landet Israel skall bli övermåttan blomstrande och detta tillstånd skall sedan sprida sig över hela jorden.

De människor som lämnades kvar när ”bruden rycktes upp” kommer mycket lättare än tidigare att kunna bli omvända. Djävulen går ju inte längre omkring som ett rytande lejon. Detta leder till en missionstid utan like. Visserligen är synden kvar, menar Engström, men i och med att djävulen är bunden finns inte samma lockelse till synd som tidigare. Därför kommer så småningom den stora majoriteten av alla människor på jorden att bli omvända.

Den uppfattning som Engström presenterar i sin bok är mycket vanlig i vår tid. Det finns en rad olika variationer, men gemensamt är övertygelsen om att det kommer att bli *ett jordiskt tusenårsrike* och att

Jesus kommer tillbaka *två gånger*. Hit hör också tanken på att det moderna Israels framväxt utgör en uppfyllelse av de bibliska profetiorna och att Israel skall spela en avgörande roll i den yttersta tidens skeende. Denna s.k. *kiliasm* (*millennialism*) finns mycket utpräglad bland de reformerta kyrkorna i Amerika och deras många förgreningar, men också bland pietistiskt inriktade lutheraner (Bengel, Engström m.fl.) och inom olika samfund runtom i världen, t.ex. metodister, baptister, pingstväner och anglikaner.

Några citat från Engströms bok

Engström tar först avstånd från de kiliaster som menar att de trogna (bruden) bortrycks *före* den antikristiska förföljelsen. Han skriver:

”Somliga mena, att bruden – de trogna – bortrycks före den antikristiska förföljelsen. Man anför som skäl, att Noa och hans släkt av Herren räddades undan syndafloden. ... Denna uppfattning strider dock fullkomligt emot Guds ord. Ty då Kristus vid sin första återkomst samtidigt ’bortrycker’ de sina och tillintetgör Antikrist, så kan ju omöjligen den antikristiska nöden komma efter denna Jesu väldiga seger. Den måste ha gått förut, medan de trogna voro kvar. Ty den stora antikristiska trängseln måste ju äga rum, medan Antikrist ännu är på jorden och följaktligen medan de utvalda äro kvar där och icke blivit borttryckta (s. 22f).”

Engström lär alltså att den store Antikrist är en jordisk världshärskare. Han har förföljt och stridit mot alla kristna och försökt att helt utplåna kyrkan, men han blir besegrad av Kristus vid dennes första återkomst.

”Skriften talar om en dubbel Kristi återkomst: en första och en andra. ... Den store, siste personlige Antikrist skall uppträda närmast före Jesu första återkomst. Kristus återkommer första gången för att såsom den himmelske

segerherren, såsom ryttaren på den vita hästen (Upp. 19:11 ff.) nedslå och tillintetgöra den siste Antikrist, innan denne helt hunnit tillintetgöra de trognas församling (s. 20).”

Engströms schema ser ut så här:

1. Villfarelserna på jorden ökar mer och mer.

2. Den store Antikrist träder fram och försöker utrota alla kristna.

3. Kristus kommer tillbaka och besegrar Antikrist och hans falske profet. De kastas i eldsjön.

4. Samtidigt som Kristus kommer tillbaka rycks de trogna upp och får vara med Kristus medan de otrogna lämnas kvar.

5. Djävulen blir bunden och det tusenåriga riket på jorden upprättas.

6. Martyrerna uppväcks och regerar på jorden tillsammans med Kristus och de trogna som upprycktes.

7. Det blir en väldig missionstid då de otrogna lättare kan komma till tro eftersom djävulen är bunden.

8. Profetiorna om fridsriket uppfylls genom att både djur och människor lever i harmoni med varandra.

9. Israel spelar en huvudroll och alla judar blir omvända.

10. Jesus regerar med Jerusalem som centrum.

11. Djävulen kommer loss och det blir en slutkamp då djävulen slutgiltigt besegras.

12. Till sist kommer Jesus tillbaka en andra gång synligt för alla, och då sker den yttersta domen.

Här följer ytterligare citat av Engström som belägg för ovanstående punkter.

1. Villfarelserna på jorden ökar mer och mer.

”I följd av det allt svårare avfallet från tron skola inträffa väldiga skakningar,

rubbningsar i såväl natur- som människovärlden. Människorna komma i den yttersta nöd. ... Ondskan kommer att utveckla en förfärande makt utan motstycke. ... Falska profeter och falska kristen skola framträda. ... Den avkristnade civilisationen, kulturen är ett annat resultat av det stora avfallet och gudlösheten (s. 18f).”

2. Den store Antikrist träder fram och försöker utrota alla kristna.

”Den store, siste personlige Antikrist skall uppträda närmast före Jesu första återkomst (s. 20). ... I Jesu tal om de yttersta tingen i Matt. 24:11 ff. kallas Antikrist ’förödelsens styggelse’ ... I Uppenbarelseboken får Antikrist namnet ’vilddjuret ur havet’, det böljande folkhavet, folkvärlden. ... Det får nämligen sin makt av draken, det vill säga djävulen. Antikrist framstår som världsdiktator, världshärskare. Han står i spetsen för ett världsrrike ... Vid sin sida har Antikrist en religiös bundsförvant, ’den falske profeten’, ’vilddjuret ur jorden’, ur den fasta mark, som är det kristna samfundet, i vilket genom det stora avfallet från tron det antikristiska väsendet vunnit en oerhörd makt... Antikrist blir ett fulländat redskap för satans verk och framfart på jorden. ... Antikrist tål ingen makt, ingen människa, som icke helt tjänar, ja, tillber honom. Den, som icke det gör, han får varken köpa eller sälja, d.v.s. han berövas mänskliga samhällsrättigheter (Upp. 13:17), ja, dödsdömes (v. 15). En kristen ställes under den antikristiska nöden i valet att tillbedja Antikrist eller lida martyrdöden (s. 25f).”

3. Kristus kommer tillbaka och besegrar Antikrist och hans falske profet. De kastas i eldsjön.

”*Domen över Antikrist.* Omsider har Antikrist hunnit till höjden av sin makt och ondska. I spetsen för den fulländade antikristiska, ogudaktiga hären och

världsmakten träder han upp till strid mot de trogna på jorden. ... Nu ämnar Antikrist, vilddjuret, helt enkelt utrota de på jorden kvarvarande trogna.

Till försvar för de sina kommer emellertid Den, som heter Trofast oh Sannfärdig, Jesus Kristus, mannen på den vita hästen... Honom följa på vita hästar de himmelska härskarorna, klädda i fint linne, vitt och rent. ... Hur avlöper striden? I Tess. 2:8 förutsäger aposteln, att Herren Jesus skall döda den Laglöse, d.v.s. Antikrist, med sin muns anda, det är med ett sitt ord, en sin befallning. ... I Upp. 19:20 beskrives, hur Antikrist, vilddjuret, och den falske profeten, som troget ärat och tjänat denne, båda skola levande bli kastade i eldsjön, som brinner med svavel (s. 28).

Liksom de trogna på jorden vid denna Jesu ankomst bliva strax förvandlade, förhärligade utan att dö... så bliva dessa Jesu fiender, utan att dö, strax kastade i fördömmelsen, vilkens kval såsom en sjö oundkomligt, runt omkring omgiva de förtappade (s. 29).”

4. Samtidigt som Kristus kommer tillbaka rycks de trogna upp och får vara med Kristus medan de otrogna lämnas kvar.

”Kristus kommer nu ock i ett andra syfte, nämligen för att såsom den himmelske Brudgummen ’bortrycka’ sina kvarvarande trogna, sin församling, sin brud. 1 Tess. 4:17. ... Jesu säger tillika, att Han kommer såsom ljungelden, när den går ut från öster och synes ända till väster (s. 21f).”

5. Djävulen blir bunden och det tusenåriga riket på jorden upprättas.

”Men vad blir då av honom, som förfört hela världen, uppsänt Antikrist ur avgrunden... Med andra ord: vad blir av satan? På denna fråga svarar Johannes

omedelbart i Upp. 20:1ff: ... 'Och han grep draken, den gamle ormen, det är djävulen och satan, och fängslade honom för tusen år och kastade honom i avgrunden och stängde igen och satte dit ett insegel över honom, på det han icke mer skulle förvillan folken, förrän de tusen år gått till ända' (s. 29f)."

6. Martyrerna uppväcks och regerar på jorden tillsammans med Kristus och de trogna som upprycktes.

"Den första uppståndelsen. Satan är fängslad. Hela människolivet på jorden blir genom denna oerhörda tilldragelse ett fullständigt annat. I samband med Antikrists störtande och satans fängslande inträder en annan utomordentlig skickelse: den första uppståndelsen. Vilka få del i denna första uppståndelse? Johannes uppger bland dessa först de människosjälur, som hava blivit halshuggna för Jesu vittnesbörds och Guds ords skull... Alltså alla tiders martyrer... Vidare skall denna stora nåd vederfaras en andra mycket större skara: de, som icke hava tillbett vildjuret eller dess bild och icke tagit dess märke på sina pannor och sina händer. Även dessa få del i den första uppståndelsen. ... Det är – med andra ord – de trogna, vilka gjort ett fast, avgjort motstånd mot de i Uppenbarelsebokens trettonde kapitel skildrade anfåktelser och förförelser under den antikristiska tiden" (s. 30f). ... När Jesus ... kommer för att förhärligas i sina heliga, då återfå dessa sina kroppar förhärligade. Salig och helig är den som har del i den första uppståndelsen. Upp. 20:6. ... Hela deras arbete skall vara ett prästerligt offer av sig själva åt Gud och Hans tjänst. Och de skola få regera med Kristus de tusen åren. D.v.s. de skola konungsligt regera med Kristus över dem, som leva på jorden (s. 30ff)."

"Dessa uppståndna, förhärligade trogna skola ha sin egentliga vistelseort i den himmelska världen, där Jesus är. Men de

skola utöva sina väldiga inverkingar på de i jordelivet varande människorna. Hur dessa inverkingar skola äga rum, veta vi icke med visshet. Men sannolikt skall det ske i någon likhet med Jesu umgänge med sina lärjungar under tiden mellan uppståndelsen och himmelsfårdan... Det är något övermåttan stort och skönt, att på den gamla jorden skall bli ett så härligt rike och en sådan himmelsk regering och triumferande kyrka. ... I den kommande tidsåldern, det tusenåriga riket, i den på jorden triumferande kyrkan, skall Kristus och med Honom Hans helliga regera. ... Människorna skola med lust och glädje underordna sig dessa prästerliga konungar, de förklarade människorna, och deras huvud Kristus. ... Många löftesrika profetior i gamla testamentet, som ännu icke äro uppfyllda, skola i det tusenåriga riket nå sin fulla uppfyllelse. (s. 35f) ... Klasskamp med alla dennas sociala förbannelser skall icke mer finnas till. I stället skall broderskapets, samarbetets och fridens anda råda. Hemlivet, som nu i så många fall är förhårjat av synd, skall då präglas av renhet, arbetsglädje och frid – allt i solskenet av Guds välbehag. ... En verkligt kristen konst och kultur, en kristen tidsanda skall alltmer uppkomma, genomträngda av kristusskönhet och kristusvishet. Den i profetian utlovade allmänna friden skall intråda mellan folken (s. 37)."

7. Det blir en väldig missionstid då de otrogna lättare kan komma till tro eftersom djävulen är bunden.

"Satan är bunden. Han skall under denna tid icke mer kunna förvillan folken. Upp. 20:3. Det onda är dock icke utrotat i det tusenåriga riket. Synden skall alltfort bo i människorna. Men satans frestande, förförande och hetsande inflytelser på dem (Ef. 6:12) skola icke mer finnas. ... Vilken utsåglig lisa och vinning för människorna! det skall nu för dem bli oerhört mycket

lättare att omvända sig från synden till Herren, förbliva hos Honom, lyda och tjäna Honom, ehuru omvändelsen och helgelsen ej heller då skola vara utan kamp på grund av den inneboende synden (s. 38). ... Under tusenårsriket inträffar *hela folkvärldens omvändelse*. En missionstid i ordets sanna mening såsom ännu ingen förut skall inbryta av stor och förblivande betydelse för Guds rike. Den förutvarande hednamissionen skall te sig som en betydelsefull, men dock ringa förstlingsgröda. Nu inträder plötsligt en böljande världsskörd. det stora missionsårtusendet är kommet. Jesu befallning i Matt. 28:19ff skall nu fullständigt bli utförd. Detta beror på att hedendomens hindrande sataniska makt är undanröjd (s. 41).”

8. Profetiorna om fridsriket uppfylls genom att både djur och människor lever i harmoni med varandra.

”Dessa gammaltestamentliga profetior om riket – det tusenåriga – ha av en felaktig skrifttolkning ensidigt förändligats. Man har menat att de icke bokstavligen gå i uppfyllelse... Enligt dessa löften skola i detta rike mångfaldigt bli uppenbart, vad Jesu konungavälde betyder för och giver åt mänskligheten. Guds rikets höga egenskaper och rättfärdighet, frid och glädje (Rom. 14:17) skola genomtränga och prägla livet på jorden såsom aldrig tillförne (Jes. 61:11). ... Friden skall även inträda i den av människorna så beroende djur- och naturvärlden. Frid mellan djur och djur, mellan människor och djur. Då skola vargar bo tillsammans med lamm, och pantrar ligga tillsammans med killingar... (Jes. 11:6-8, 65:25).”

9. Israel spelar en huvudroll och alla judar blir omvända.

”Israel synes enligt jämförelse med olika bibelställen komma tillbaka till Palestina redan före den antikristiska tiden och Jesu första återkomst. I sammanhang med ovan

nämnda utomordentliga uppenbarelser skall Israel såsom folk under djup smärta och ånger, veklagan och gråt över sin långvariga, ödesdigra förblindelse framför allt över mordet på Messias med borttaget täckelse igenkänna och hylla Jesus såsom sin Messias (s. 39). ... Genom den mångfaldiga och svåra tukta under den långa försakingringen har Israel djupt förödmjukats och kan, såsom nu erinrats, omvända sig till Jesus, får täckelset borttaget och kan ingå i Hans frids- och härlighetsrike. ... I enlighet med sin höga utkorelse skall Israel utgöra kärnan i det heliga riket, göra en mäktig insats i den härliga utveckling på jorden och i detta rike intaga en ledande ställning. ... Israel skall nu bli medelpunkten i mänskligheten samt ådagalägga den största iver att tjäna Herren bland alla folk (s. 40).”

10. Jesus regerar med Jerusalem som centrum.

”Huvudplatsen för gudsriket på jorden skall under de tusen åren bli staden Jerusalem och det heliga landet. Jes. 52:8, Sak. 8:1-8. Detta land synes, utom den oerhörda andliga välsignelsen, röna en utomordentlig välsignelse även i fråga om sina *naturliga* tillgångar. Växtvärlden skall få del i Herrens härlighet: Palestina skall bli såsom en Guds trädgård med praktfull yppighet och fruktbarhet... Från Jerusalem och det heliga landet skola båda dessa välsignelser, den andliga och den timliga, steg för steg utbreda sig i växande rikedom till mänskligheten i stort. Hela jorden skall vakna upp till ny paradisiskt fruktbarhet (s. 41).”

11. Djävulen kommer loss och det blir en slutkamp då djävulen slutgiltigt besegras.

”*Satan åter lös*. Det tusenåriga riket har erbjudit en utomordentlig nåde- och besökelsestid. Likväl skola icke alla öppna sina hjärtan för de väldiga nådetillbudena.

Icke heller under denna tid skola alla vara sanna kristna. Icke heller nu tvingas någon till omvändelse. Icke få bortvisa den rika nåden. ... Många syndare, spridda här och där bland Guds rätta folk ... bevara sin motsträvighet och dolda gudsfjendskap, framför allt mot tusenårsrikets slut. De benämns Gog och Magog, det är föreningen av alla Guds folks och Kristi rikes fiender.

När satan blir lös ur sitt fängelse, Upp. 20:3, 7-10, får han av Gud än en gång frihet att göra synden till en makt på jorden. Även denne sin fiende utan lika giver Herren tid och tillfälle att mogna i sin ondska. ... Nu tvingas var och en till personlig avgörelse för eller emot Gud. Ingen skall förvägras att frivilligt ställa sig i satans led. Ingen skall ofrivilligt tjäna Herren i evigheten. De, som motstått den rikt tillbudna nåden, förenar sig nu efter satans ingivelse och drivande för att vansinnigt strida mot Jesus Kristus... I sitt raseri samlar och hetsar han dem att rikta ett allra sista våldsamt angrepp mot Kristi trogna.

De draga fram över jordens hela vidd och omringa de heligas läger och 'den älskade staden'. Men, redan innan striden börjar, faller eld ned från himmelen och förtär dem. Och djävulen, som förvillade dem, bliver kastad i samma sjö av eld och svavel, dit vilddjuret och den falske profeten hade blivit kastade. Och de skola där plågas dag och natt i evigheters evigheter. Upp. 20:9,10 (s.43f.).”

12. Till sist kommer Jesus tillbaka en andra gång synligt för alla, och då sker den yttersta domen.

Enligt Engström är detta alltså andra gången Jesus kommer tillbaka, i slutet av tusenårsriket då djävulen kastas i eldsjön. Han skriver:

”Av olika bibelställen synes framgå: De gamla himlarna och den gamla jorden skola genom eld renas och omgestaltas, men icke totalt förintas. ... De skola övergå

i nya himlar och en ny jord. Av de gamla bevarar Herren grundämnet som en evighetsåterstod, varav Han skapar nya himlar och den nya jorden...

Uppståndelsen – den andra, den allmänna. Skriften talar ock om en första uppståndelse. Se det föregående. Den andra, den allmänna uppståndelsen följer på livet i dödsriket. Den inträffar först efter de tusen åren (s. 45f).”

Kritik av kiliansmen

Mot Engströms lära och alla liknande kiliastiska system måste framhållas att de bygger på mänskliga fantasier. Det ställe i Uppenbarelseboken som talar om de tusen åren kan inte tolkas bokstavligt som en period av tusen år på jorden, då helt andra villkor råder än under nya testamentets tid i övrigt. Uppenbarelseboken består av många bilder, vilka måste tolkas i ljuset av nya testamentets huvudskrifter.

Där framgår tydligt att Jesus endast skall komma tillbaka *en enda gång*, och då till den yttersta domen. Detta är biblisk lära. Så lärde också Luther, hela reformationen och den lutherska ortodoxin. Det är först pietismen i början av 1700-talet som här avviker från den klara och tydliga bibliska läran.

I det kiliastiska systemet finns många orimligheter som strider mot Bibelns lära om synd och nåd. Tanken att djävulen skulle vara bunden på sådant sätt att han inte längre går omkring som ett rytande lejon och söker vem han må uppsluka är obiblisk. Hur skulle synden kunna finnas bland människorna utan att djävulen är där? Tanken på att nåden så mycket lättare skulle kunna ges till människorna är också obiblisk. Enligt Skriftens lära kan människan *inte alls* avgöra sig för Gud. Hennes motstånd mot nåden kan *endast* övervinnas genom *Guds nåd*. Detta är ett Guds under. Men enligt kiliansmen blir det under tusenårsriket lättare att avgöra sig för Gud. Detta är en form av grov

synergism, d.v.s. läran att människa kan medverka till sin omvändelse (synergism = medverkan). Det tillstånd som sägs råda under tusenårsriket sammanfaller på många sätt med de välkända, svärmiska tankarna som finns inom den romerska katolicismen, där människan på olika sätt anses kunna medverka till sin omvändelse. Sådana felaktiga läror kom också in i pietismen och den ortodoxe *Valentin Ernst Löscher* (1673-1749) visade att just förändringarna i läran om rättfärdiggörelsen hörde till pietismens allvarligaste avvikelser från den sunda lutherdomen.

Man bör också peka på att försöken att tolka Uppenbarelseboken som bokstavliga skildringar av ett konkret skeende alltid har lett till tankekonstruktioner som strider mot Bibelns lära om synd och nåd. Man har inte förstått att både gamla testamentets profetior och Uppenbarelsebokens syner använder en mängd konkreta *bilder* för att beskriva Guds stora nåd i Kristus. När t.ex. Jesaja (kap. 11) beskriver fridsriket med vargar och lamm, huggormar och spädbarn, så är det *inte* fråga om att en tid kommer då detta konkret sker på jorden. Det är *bilder* som visar att friden genom evangelium i Kristus övergår allt förstånd.

När profeterna beskriver gudsriket som *Jerusalems berg* dit alla människor strömmar så är det inte så att alla i tusenårsriket kommer att resa till Jerusalem där Jesus konkret regerar som en konung på jorden. Det är i stället fråga om det andliga riket, där Jesus regerar här och nu fram till den yttersta dagen. Det är friden som övergår allt förstånd – idag och varje dag – genom tron på Kristus. Den friden skänks oss i ordet, dopet, avlösningen och nattvarden. Först vid Kristi plötsliga ankomst på himmelens skyar till domen kommer det osynliga riket att ersättas av härlighetsriket, då alla trogna med uppståndna kroppar samlas i himmelen.

Att profetiorna verkligen skall förstå på detta sätt framgår, som redan har visats i denna artikel, bl.a. av Jakobs ord på apostlamötet i Jerusalem (Apg. 15).

Profeten Amos hade liksom Jesaja talat om den härliga tid då Jerusalem och Sion skulle byggas upp och inte längre drabbas av fiender, synd och förfall. Först skildrade Amos folkets synd och Guds straff:

Det ska ske på den dagen, säger Herren Gud, att jag ska låta solen gå ner vid middagstid och lägga landet i mörker mitt på ljusa dagen. ... De ska irra omkring från hav till hav och springa hit och dit från norr till öster för att söka efter Herrens ord, men de ska inte finna det. På den dagen ska vackra unga kvinnor och unga män tyna bort av törst. ... Även om de gömde sig för min blick på havets botten skulle jag där befälla ormen att bita dem. Herren Gud Sebaot rör vid jorden och den smälter, och alla dess invånare sörjer (Amos 8:9, 12f, 9:3f).

Sedan kommer orden om att det ändå skall finnas en räddning mitt i den totala förödelsen:

Se, Herren Guds ögon är emot detta syndiga rike, och jag ska utplåna det från jordens yta. Ändå vill jag inte utplåna Jakobs hus helt, säger Herren. ... På den dagen ska jag resa upp Davids fallna hydda, mura igen dess sprickor och resa upp dess ruiner. Jag ska bygga upp den som i forna dagar. ... Se, dagar ska komma, säger Herren, då plöjaren ska följa skördemannen i spåren och druwtramparen såningsmannen, då bergen ska drypa av druvsaft och alla höjder flöda över (Amos 9:8-13).

Om kiliasmen har rätt skulle också detta var en profetia om Israels återkomst och uppbyggandet av det konkreta Jerusalem och Israels land i tusenårsriket. Där skall då rent konkret skördemannen gå före den som plöjer! Engström skildrar ju detta som en märklig blomstringstid också av jordbruk m.m. här på jorden i det kommande konkreta fridsriket.

Men så lärde inte apostlarna. Vid mötet i Jerusalem säger Jakob att detta är uppfyllelsen av vad som skedde när Petrus

predikade evangelium för hedningarna och de kom till tro:

När de hade talat färdigt, sade Jakob: "Bröder, hör på mig. Simeon har berättat om hur Gud först såg till att han vann ett folk åt sitt namn bland hedningarna. Det stämmer överens med profeternas ord, där det står skrivet: Därefter ska jag vända tillbaka och åter bygga upp Davids fallna hydda. Jag ska bygga upp dess ruiner och upprätta den igen, för att alla andra människor ska söka Herren, alla hedningar över vilka mitt namn har nämnts. Så säger Herren som gör detta, det som är känt från evighet (Apg. 15:13-18).

Enligt detta Jakobs ord byggs Davids förfallna hydda upp överallt där evangelium predikas rent och klart och där människor kommer till tro. Det handlar om *den kristna kyrkan*, som inte är bunden till någon jordisk plats.

Bibelns profetior om nya förbundets tid använder en mängd bilder för att skildra den andliga välsignelsen som kommer genom evangelium. Människor som då kommer till tro får frid med Gud och syndernas förlåtelse i kraft av Kristi död och uppståndelse, i kraft av hans ställföreträdande laguppfyllelse, lidande och död för vår skull. Detta sker under hela nya förbundets tid fram tills Kristus kommer tillbaka.

Att då lägga in ett jordiskt fridsrike och tolka detta så att Jesus konkret skall regera där tillsammans med martyrerna som blivit levande är att grovt misstolka Bibelns egen lära om synd och nåd, om lag och evangelium.

Det är sant att sådana villoläror tidigt dök upp under fornkyrkans tid. Det var ofta inom den s.k. *judaismen* som detta skedde. Så kom kiliasmen (läran om tusenårsriket) att förbindas med tankar om Israels konkreta återvändande till Kanaans land och judafolkets totala omvändelse som en del av den stora väckelsen under tusenårsrikets tid.

En drivande kraft bakom kiliasmen är möjligheten av en "andra chans". De som

inte varit troende när Jesus kommer tillbaka har då enligt kiliasmen möjligheten till en senare omvändelse under tusenårsriket. Detta skall då också kunna ske mycket lättare än tidigare. Härligheten under tusenårsriket utmålas också konkret på ett sätt som tilltalar den gamla människan mer än läran om syndernas förlåtelse i tron och den andliga friden.

Människan lockas också av att få möjlighet att själv *spekulera* kring vad de många bilderna hos profeterna och i Uppenbarelseboken kanske kan betyda. Så är det många som har ägnat mycket tid åt komplicerade uträkningar om vad som exakt skall ske i den yttersta tiden. Man har också om och om igen försökt räkna ut tidpunkten för Jesu återkomst (den första, som de tänker sig). Men apostlarna varnar för mänskliga spekulationer och Jesus förbjuder uttryckligen alla försök att räkna ut när den yttersta dagen kommer. Vi skall endast hålla oss till det uppenbara och klara ordet och så också tolka alla profetior i ljuset av vad som klart och tydligt lärs i Skriften.

Det måste också betonas hur Luther och reformationen även i detta lärde rent och klart. När det kom svärmiska profeter till Wittenberg avslöjades de av Luther som oandliga svärmare, trots att de svängde sig med mängder av bibelord. Luther visste att det inte var användningen av bibelord i sig som var ett tecken på andlighet, utan den rätta förståelsen av den bibliska läran. Denna kan vi endast få genom att troget hålla fast vid vad Skriften själv klart och tydligt lär. Vi måste då låta de klara och tydliga bibelställena kasa ljus över sådant som syns oss mera dunkelt. Vi får inte göra tvärtom. Tyvärr har kiliasmen inte förstått detta. De tolkar i stället alla klara, tydliga ställen om friden i Guds rike, om Kristi återkomst m.m. i enlighet med sina egna spekulationer.

Forts. i nästa nr.